

Nuo: VšĮ “Global Lithuanian Leaders”

Kam:

LR Prezidentui Gitanui Nausėdai

Kopijos:

Ingridai Šimonytei, LR Ministrėi Pirmininkei

Viktorijai Čmilytei - Nielsen, LR Seimo Pirmininkei

Daliai Asanavičiūtei, Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkei

Aušrinei Armonaitei, Ekonomikos ir Inovacijų ministrei

Monikai Navickienei, LR SADM Ministrėi

Egidijui Meilūnui, LR Užsienio reikalų viceministrui

Linai Žukauskaitei, LR URM Globalios Lietuvos departamento direktorei

LR Seimo Žmogaus Teisių Komitetui

LR SADM Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės skyriui

LR SADM Lygių galimybių tinklui

LR SADM Moterų ir vyrų lygių galimybių komisijai

KREIPIMASIS DĖL NACIONALINIO SUSITARIMO ŽMOGAUS TEISIŲ KLAUSIMAIS

2021 m. liepos 16 d.

Daugiau kaip 2000 tarptautinių Lietuvos profesionalų jungiančio tinklo “Global Lithuanian Leaders” (GLL) ir lietuvių profesionalų klubų užsienyje vardu kreipiamės į Jūsų Ekselenciją, reikšdami susirūpinimą dėl žmogaus teisių ir pažeidžiamų grupių įtraukties padėties Lietuvoje ir poveikio, kurį tai daro šalies tarptautiniam įvaizdžiui, ekonominiam konkurencingumui ir talentų pritraukimui bei išlaikymui.

Kviečiame Jo Ekselenciją imtis aktyvaus telkiančio vaidmens ir inicijuoti Nacionalinį susitarimą Žmogaus teisių klausimais, įtraukiant politines partijas, valstybines institucijas, savivaldybes, visuomenines organizacijas ir visus, kuriems rūpi Lietuvos ateitis, ir kartu nueiti kelią nuo skirtingų nuomonių iki vieningos vizijos.

Mes taip pat esame pasiruošę skirti savo jėgas ir žinias bei sutelkti geriausias pasaulio patirtis sukaupusius tarptautinius Lietuvos profesionalus, kad padėtume Lietuvai iki **2030 metų tapti viena geriausių žmogaus teises užtikrinančių Europos Sąjungos valstybių**. Manome, kad tai yra tikroji Globalios Lietuvos vertė ir prasmė.

Jau ilgus metus laukiame aktyvesnio aukščiausių šalies vadovų ir institucijų požiūrio į Žmogaus teisių klausimus, taip pat didesnių pastangų kurti įvairovę skatinantį dialogą viešojoje erdvėje.

Tai lemia, jog pažeidžiamos grupės - tokios kaip moterys, LGBTQ+, migrantai ir kitos - Lietuvoje susiduria su nepagrįstais stereotipais, diskriminacija, priešišku ir lygių galimybių ribojimais. Tai taip pat sudaro prielaidas atsirasti bet kokiems kitiems žmogaus teisių, kurios apibrėžtos Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir tarptautiniuose įsipareigojimuose, galimiems pažeidimams.

Mus neramina tarptautinių organizacijų ataskaitos, kuriose vertinama Lietuvos žmogaus teisių ir lygių galimybių padėtį:

- Lėtas Lietuvos progresas įvairovės ir lygybės klausimais atspindi Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) lyčių lygybės indekse, kuriame Lietuva užima 22-ą vietą iš 28 galimų, o Lietuvos lyčių lygybės indekso balas (56,3) stipriai atsilieka nuo ES vidurkio (67,9).¹ Lietuvos indeksas yra žemesnis už ES vidurkį net penkiose iš šešių indekso sričių.
- 2020 metų migrantų integracijos politikos indekse Lietuva įvertinta tik 37 balais iš 100, o tai reiškia, kad esama integracijos politika sukuria daugiau kliūčių nei galimybių integracijai. Lietuvos įvertinimas yra gerokai mažesnis, nei vidutinis indekso šalių balas, šiuo metu lygus 50 iš 100. Nepaisant to, jog per pastaruosius penkerius metus

1

<https://www.lygybe.lt/en/news/lithuania-in-gender-equality-index-has-risen-by-one-place-but-the-changes-are-minimal/1321>

Lietuva padarė pažangą migrantų integracijos klausimu, Lietuvos integracijos politika išlieka silpnesnė, nei vidutinės šalies.²

- Tarptautinės organizacijos „ILGA-Europe“ kasmetinėje LGBTQ+ žmogaus teisių apžvalgoje Lietuva užima 34-ą poziciją iš 49.³ Apžvalgoje neigiamai vertinamas Lietuvos institucijų delsimas priimti reikalingus teisės aktus, apsaugančius LGBTQ+ bendruomenę. Žemiausiu balu Lietuvoje įvertinta teisinės tos pačios lyties šeimų apsauga - 0 proc. iš 100 procentų.
- Pagal ES Pagrindinių teisių agentūros atliktą tyrimą, 55% Lietuvos LGBTQ+ bendruomenės narių patiria nuolatinę diskriminaciją tiek viešojoje erdvėje, tiek darbo aplinkoje, šis Lietuvos skaičius - didžiausias visoje ES.⁴

Žmogaus teisės, įvairovė ir lygybė yra pamatinės vertybės, kuriomis grindžiama Vakarų demokratija, kurios dalimi esame. Nepakankamas dėmesys joms atsiliepia ir šalies ekonominei gerovei. Daugybė tyrimų rodo, kad žmogaus teisės, įvairovė ir lygios galimybės tiesiogiai atsiliepia šalies ekonominei ir socialinei pažangai, investicijoms, gebėjimui pritraukti ir išlaikyti geidžiamiausius talentus, kurti inovacijas.

- Dėl pagarbos žmogui trūkumo Lietuva kasmet netenka vis daugiau žmonių - tai yra viena pagrindinių nenutrūkstančios emigracijos priežasčių.⁵ Yra daug diasporos lietuvių, kuriems pagrindinė negrįžimo priežastis yra tolerancijos ir teisinės reguliacijos trūkumas - ar tai būtų LGBTQ+ asmenys, ar mišrių tautybių šeimos, ar tiesiog į tradicinius rėmus netelpantys pasaulio lietuviai.
- Europos lyčių lygybės institutas suskaičiavo, kad iki 2050 m. pažanga lyčių lygybės srityje padėtų ES BVP vienam gyventojui padidinti 6,1–9,6 proc., o tai prilygsta 1,95–3,15 trln. EUR.⁶ Lietuva įvardijama tarp tų šalių, kurios turėtų didžiausios ekonominės naudos iš lyčių lygybės.

² <https://www.mipex.eu/lithuania>

³ <https://rainbow-europe.org/country-ranking>

⁴ <https://fra.europa.eu/en/news/2020/does-hope-or-fear-prevail-among-europes-lgbti-people>

⁵ <https://www.vdu.lt/lt/tyrimas-atskleide-del-ko-emigruoja-lietuviai/>

⁶

https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/lyciu_lygybes_ekonomine_nauda_europos_sajungoje_bendras_lyciu_lygybes_ekonominis_poveikis.pdf.

- Prestižiniame UCLA Williams institute JAV ekonomistės Lee Badgett ir jos kolegų atliktas tyrimas rodo tiesioginę sąsają tarp LGTBQ+ teisių ir šalies BVP: neužtikrindama vienos teisės šalis per metus netenka apie 1506 JAV dolerių BVP vienam gyventojui.⁷
- Pagal nevyriausybines organizacijos „Open For Business“ miestų ekonominio konkurencingumo reitingus, Vilnius yra vertinamas tik kaip dalinai konkurencingas miestas,⁸ ir yra lyginamas su Varšuva, kurios valdžios institucijos šiuo metu yra ypač neigiamai vertinamos tarptautinės bendruomenės dėl vykdomos žmogaus teisių politikos ir diskriminuojančių įstatymų.

Ypatingai vertiname, kad Jūsų Ekscelencijos gerovės valstybės vizijoje yra numatyta “duoti atkirtį nelygybei, socialinei atskirčiai”. Paprastai, aukščiausios gerovės valstybės, tokios kaip Skandinavijos šalys, aukščiausias vietas užima ir žmogaus teisių reitinguose. Akivaizdu, kad žmogaus teisių ir lygių galimybių problemas Lietuvoje reikia spręsti sistemingai ir kompleksiskai, neapsiribojant konkrečios temos baziniu teisiniu sureguliuavimu.

Todėl gerovės valstybės vizijos kontekste reiškiamo lūkestį, kad Jūsų Ekscelencija imsis aktyvaus lyderiaujančio vaidmens, užtikrinant žmogaus teises šalyje pagal aukščiausius standartus, ir kels mūsų šaliai ambicingus, pamatuojamus tikslus, kurie iki 2030 metų užtikrintų Lietuvos vietą tarp geriausiai žmogaus teises užtikrinančių Europos Sąjungos valstybių.

Kreipimasi pasirašo:

Aušra Kukelkaitė, VšĮ „Global Lithuanian Leaders“ vadovė
Dalia Petkevičienė, VšĮ „Global Lithuanian Leaders“ valdybos pirmininkė
Vilma Green, LCLC Lithuanian City of London Club, Valdybos narė
Milda Ferreira, Lithuanian Professionals in Stockholm, Valdybos pirmininkė
Vaiva Grušnienė, Lithuanian Professionals in Tallinn, Valdybos pirmininkė
Aleksandras Čyras, MAM Investment Club in Belgium and Luxembourg, Prezidentas
Eleonora Jonušienė ir Snaiga Spina, Lithuanian Business Association in Los Angeles, Valdybos narės

⁷ <https://williamsinstitute.law.ucla.edu/publications/gdp-and-lgbt-inclusion/>

⁸ <https://open-for-business.org/open-for-business-city-ratings>

Gediminas Ramanauskas, New York Lithuanian Professionals, Valdybos narys
Ieva Naujalytė, Lithuanian Business Association in Dubai, Valdybos pirmininkė
Tomas Pujanauskas, Lithuanian Professionals in Oslo, Prezidentas
Alminas Žaldokas, Lithuanian Professionals in Asia
Vaidotas Statulevičius, Lithuanian Professionals in Copenhagen, Prezidentas
Aurelija Orlova, Simona Crisafulli, Lithuanian Professionals in Italy, Valdybos narės
Dalius Savickas, Lithuanian City of Chicago Club, Valdybos pirmininkas

Tekstą rengė:

Aušra Kukelkaitė, VšĮ „Global Lithuanian Leaders“ direktorė
Dalia Petkevičienė, VšĮ „Global Lithuanian Leaders“ valdybos pirmininkė
Gabrielė Urbonaitytė-Rondienė, VšĮ „Global Lithuanian Leaders“ tinklo koordinatore
Audronė Mažeikaitė, korporatyvinių reikalų ir komunikacijos konsultantė
Rimvydas Baltaduonis, JAV Gettysburg koledžo asocijuotas profesorius, VšĮ „LT Diaspora“
Bendraįkūrėjas
Igoris V. Wolt, uWaver ltd. įkūrėjas ir vadovas